A PEDAGÓGUS

A házak teetőin vékony hóréteg, az ablakon jégvirágok csodálatos rajzai. Levelek, ágak törzsek nélkül, rapszódikusan különleges vonások, amelyeket semilyen festő ecsetje nem tud híven visszaadni. A téli éjszaka lehelte az üvegre.

Hófelhők keskeny hasadékain bukkan elő a bágyadt napsugár. Megtörik a háztetők havas gerincén, s a jégvirágokon átszűrődve, az ablakon kitekintő férfi arcába ragyog.

Csend van a szobában, a tűz lobogása töri meg csupán a némaságot. Amint a rajzok vonásai ide-oda cikáznak az ablaktáblán, sebesszárnyú gondolatai is hol a természet végtelen birodalmában, hol meg hányatott élete útjain kószálnak. Fizikus — ismeri a naprendszerek keletkezésének elméleteit, a sugártörés törvényeit, s most mégis elmerülten nézi az egyszerű jégvirágokat. De nem akármilyen jégvirágok ezek. Beszédesek, sokra emlékeztetők.

Harminckét évvel ezelőtt — négy évvel az első szörnyű világégés után — ugyanilyen jégvirágos ablakot nézegetett. A vonat ablakát, amikor Edelényből a miskolci tanítóképzőbe járt be mindennap.

Odahúzódott a jégvirágos ablak mellé, mert a kocsi másik oldalán nem voltak üvegek. A fagyos szél így is megcibálta vékony kabátját, amit még az édesapja hordott, mielőtt az életet és őket is elhagyta volna 1915-ben, a háború nyomorúságos napjaiban.

Alig volt 13 éves, amikor édesapja kezéből a halál kiragadta a szerszámot és édesanyjára itthagyta a bánatot és három gyermek felnevelésének nehéz gondját. Hajnali négyet sem ütött a toronyóra, amikor aggódó szeretettel keltegette édesanyja, hogy le ne késsen a vonatról. Még most sem tudja megérteni, hogyan bírta édesanyja a sok éjszakai virrasztást, az éjszakai munkát, mert gyakran előfordult, hogy este levetett fehérneműit hajnalra hófehéren, frissen vasaltan adta rá. De édesanyja éjszakai mosását és vasalását éppúgy nem látta, mint a könnyeket, amelyek az anyagi gondok, a bánat, az elhagyatottság miatt folytak végig sápadt arcán.

Ezek a könnyek akkor szaporáztak leginkább, amikor végre már fia kezében volt a tanítói oklevél, aki már két-három hónapja ingyen tanított, de mégcsak a helyettes tanítói kinevezésről se álmodozhatott.

Beköszöntött a nyár. A júniusi napsugarak aratásra érlelték a gazdagok termését.

Anya és tanító fia egymásra nézett: mi lesz velünk a télen, megjön-e a kinevezés? — Tudhatták, hogy nem számíthatnak csak két kezük munkájára. Másnap reggel együtt dalolt a kaszásokkal a fiatal tanító az edelényi Ernyei-féle bérgazdaság egyik búzatáblájában.

Nehéz idők, súlyos emlékek, de mégsem fél a visszaemlékezéstől. Végigsimogatja deresedő halántékát, s továbbidézi a régi emlékeket.

Gondolatban még most is maga előtt látja az uradalom kis cselédházait körülölelő akácost, ahol fáradtan, törődötten összegyűltek az aratók, amikor leszállt az este. — Alig kanalazták be a lebbencslevest máris kérték, meséljen nekik valamit a magyar történelemből, mondjon szép verseket. — Ezekre az akkor estéről-estére megismétlődő jelenetekre gondol, amikor órákon át tanította azokat, akiknek még arra sem volt lehetőségük, hogy iskolába járhassanak.

Most is felmelegszik a szíve, amikor arra gondol, hogyan belemelegedett akkor a beszédbe. Igen sokszor szó esett arról. hogy a parasztnak joga van a földhöz, s mindenkinek az emberibb élethez. — Megforrósodott ilyenkor a hangja és érezte, hogy remény gyúl a körülötte levőkben.

Ez még akkor történt, amikor a hárommillió koldus még csak reménykedett a boldogabb életben.

Mikor az álmok valósággá váltak és a háború romjain megkezdődött az új élet építése, tudta mi a kötelessége. A 46-os években déli egy óráig tanította a gyermekeket az iskolában, de kettőkor már a bányasziréna hívó szavára az edelényi bányászokkal együtt leszállt a tárnákba.

Filmszerűen peregnek előtte az emlékek. Iróasztalához sétál. Rajta könyvek, jegyzetek, kísérleti eszközök, s egy fénykép. Munkája, családja: a jelen.

Megbecsült, értékes tagja a társadalomnak. Örömmel, megelégedetten végzi munkáját. Gyermekeire biztos jövő vár. Tanárlánya már gyakorlóévét tölti. Fia most végzi a villamosipari technikumot, mérnöki pályára készül. Ő maga mint pedagógus, s mint igazgatóhelyettes folyton új terveken dolgozik. A felszabadulás óta kapott rendkívüli előléptetés, többszöri pénzjutalom újabb erőfeszítésekre, még jobb munkára serkenti. Szakadatlanul tanul, képezi magát. A pedagógiai főiskolán most szerzi meg a szaktanári képesítést a matematika és fizika tanszakra. Iskolájában az elsők közé tartozik, aki átadja nevelési tapasztalatait a tanári munkaközösségeknek. A szocialista pedagógiai elveknek megfelelően a tanítás középpontjává a szemléltető oktatást helyezi. A fizikai szakkörben tanítványaival együtt készíti a kísérleti eszközöket. Elsőrendű feladatának tekinti, hogy fejlessze az iskola fizikai szertárát, hogy minél nagyobb segítséget nyujthasson szeretett tanítványainak, akik szintén nagyon szeretik Rozinai Lászlót, a pedagógust és az embert.

A kazincbarcikai tanács viselje jobban szívén a baromfi- és tojásbegyüjtést!

Megyénkben mindenütt szorgalmasan folyik az új begyüjtési terv felbontása. Kivétel azonban Kazincbarcika, ahol ezen a téren nagyon rossz munkát végeznek. Már két hónapja nem jegyzik pontosan, kik teljesítették beadási kötelezettségüket. A nyilvántartási lapokat nem zárták le, nem is tudják, kik maradtak el a beadással. A hátralékosok előirását nem emelték fel 10 százalékkal, s nem állították össze az előzetes tejkivetési lajstromot sem, ami kiindulópontja a húsbeadásnak és a tervfelbontásnak.

Ezekből a hibákból adódik, hogy sok olyan dolgozó paraszt van a községben, aki adósa népi államunknak. Ifj. Kulcsár Béla 9 kiló tojással és 16 kiló baromfival, Szücs Lajos 13 kiló tojással, 23 kg baromfival, Demjén Gyula 12 kiló tojással és 18 kiló baromfival, B. Czövekh István pedig 10 kiló tojással és 18 kiló baromfival tartozik.

Vannak a községben olyan dolgozó parasztok, akik becsülettel eleget tesznek kötelezettségüknek. Ezek közé tartozik Demeter Sándor 4 holdas, Szücs Mihály 13 holdas dolgozó paraszt, az utóbbi évi beadási kötelezettségére már beadott 7 kiló baromfit.

A községi tanács helyrehozhatná a hibákat, ha kérné a tömegszervezetek segítségét a lemaradás felszámolásához. Szükséges az is, hogy népszerűsítsék az élenjárókat és bírálják, pellengérre állítsák a hanyagokat.

Megyei Baromfi- és Tojásbegyüjtő Vállalat.

Ahol nem kedves vendég a bírálat

A miskolci Vendéglátóipari Vállalatnál már hónapok óta úgy ismerik Kulin Imrét és házastársát, Tógyer Erzsébetet, mint igen jó dolgozókat. A „Pálma" vendéglő pincehelyiségében lakást is kaptak a vállalattól, lakbér fejében vállalták a vendéglő fűtését áprilisig.

Mindeddig nem is volt semmi panasz rájuk. A baj ott kezdődött, amikor a vállalat Kulin Imrét megbízta, hogy a pincében lévő — kb. négy kocsira való — szemetet hordja ki. Bánkúti József, a Vendéglátóipari Vállalat gondnoka azt ígérte, hogy mihelyt készen lesznek a munkával, rögtön jelentkezhetnek a központban a pénzért. Egész éjjel is dolgoztak, másnap reggel mégsem akarták nekik kifizetni a 184 forintot. Azt mondták Kulinnak: „jöjjön holnap".

Kulin Imrének nagy szüksége lett volna a pénzre, s ezért eljött a szerkesztőségbe, kérte, járjunk közbe, hogy a neki járó összeget még aznap megkaphassa. Ügyét el is intéztük, délután Bánkúti József személyesen elvitte neki a pénzt.

Amikor a Vendéglátóipari Vállalat központja megtudta, hogy Kulin Imre nálunk járt és panaszt emelt, — olyan lett, mint egy felbolygatott méhkas. Bánkúti József megjelent szerkesztőségünkben. A beszélgetés során azt a felháborító kijelentést tette, hogy „ezért Kulinék még lakolni fognak..."

A bosszú másnap reggelre megszületett.

Kiváló alkalom kínálkozott, ami váratlanul a vállalat vezetőségének malmára hajtotta a vizet. Tógyer Erzsébet bement a központba és kérte, hogy mivel házastársa beteg, adjanak neki öt nap fizetetlen szabadságot, s ha lehet, munkakönyvét, mellyel eddig a vállalat ácsbrigádjánál dolgozott, írják át úgy, hogy ő a „Pálma" fűtője. A vállalatnál azonban ahelyett, hogy megmagyarázták volna, hogy ez nem lehetséges, mert csak szakképzett ember lehet fűtő és a „Pálmában" kifejezetten fűtőre nincs is szükség, megragadták a kedvező alkalmat, hogy azonnali hatállyal felmondjanak. Sőt, elrendelték, hogy a lakást is hagyják el, fenyegetőztek, hogy ellenkező esetben a rendőrséghez fordulnak, karhatalommal lakoltatják ki őket.

Beszéltünk Kertész elvtárssal, a vállalat igazgatójával. Olyanokat mondott, hogy „Kulinék nem érdemelnek tőle jóindulatot, mert szemtelenül visszaélnek az ő jóságával."

Különös „jóság", ami abban nyilvánul meg, hogy a vállalat egyik legjobb dolgozóját nem hagyta a szabad ég alatt lakni, hanem egy pincehelyiségben megtűrte — mindaddig, amíg bírálni nem merészelték.

A Vendéglátóipari Vállalat vezetői tehát el akarják bocsájtani, s lakásukból is ki akarják tenni Kulinékat — s itt már nem is csak a lóláb lóg ki, hiszen kétség sem fér az igazi indokhoz — mert panaszt emeltek ellenük.

Gondolkozzanak el a dolgon, mert amit tenni akarnak, a bírálat legdurvább elfojtását és tűrhetetlen megtorlását jelenti, s egyáltalán nem egyeztethető össze a dolgozókról való fokozottabb gondoskodás szellemével. Ilyen magatartás következményei pedig nem maradhatnak el...

Harc a gazdagabb termésért

Értékes vállalások a pártkongresszus tiszteletére

Szerte a megyében termelőszövetkezeteink tagjai, gépállomásaink dolgozói és az egyénileg dolgozó parasztok értékes vállalásokat tesznek a III. pártkongresszus tiszteletére. A párt- és a kormányhatározat szellemében vállalják, hogy ebben az évben még gondosabban és célszerűbben gazdálkodva, több gabonát és állati terméket adnak a hazának, az ipari dolgozóknak. Igen értékesek és sokat mondóak ezek a vállalások, mert azt bizonyítják, hogy dolgozó parasztjaink megértették az országépítő program jelentőségét, harcolnak végrehajtásáért.

A hernádnémeti »Vörös Csillag« termelőszövetkezet tagjai is komoly terveket készítettek a terméshozam növelésére. Termelési versenyre hívták a hozzájuk hasonló feltételekkel és lehetőségekkel rendelkező bőcsi József Attila és a gesztelyi Uj barázda termelőszövetkezet tagjait. „Harc a többtermelésért!" jelszóval többek között a következőket vállalták:

Szántóterületük 20 százalékát ebben az évben letrágyázzák és a szántóterület 50 százalékát műtrágyázzák. A kenyérgabona termésátlagát 8 mázsáról 9 és félmázsára emelik. A rozsot pótbeporozzák. A tavaszárpát keresztsorosan vetik.

Vállalták, hogy a kukoricát négyzetesen ültetik és pótbeporzást alkalmaznak.

Igen értékes vállalások ezek, melyek elősegítik, hogy a termelőszövetkezet valóban eredményesen gazdálkodhasson, dús termést takarítson be.

A szövetkezet tagjai célul tűzték ki, állatállományuk fejlesztését. Ezért jó takarmánybázist biztosítanak. A sertésanyakocákat évente kétszer fialtatják. Szarvasmarhatenyészetükben 75 százalékos szaporulatot érnek el. Baromfiállományukat a jelenlegi 150 darabról 400 darabra emelik.

A termelőszövetkezet tagjai és vezetői most egyaránt teljes erővel készülnek a tavaszra, hogy a bőcsi József Attila és a gesztelyi Uj barázda termelőszövetkezettel versenyben valóra váltsák fogadalmukat.

A pártkongresszus tiszteletére, gépállomásainkon is nemes verseny kezdődött. Ma már alig van gépállomás, amely ne tett volna értékes vállalásokat, melyek szerint ebben az évben komoly segítséget nyujtanak a termelőszövetkezeteknek és az egyénileg dolgozó parasztoknak.

A taktaharkányi gépállomás dolgozói üzemi értekezleten beszélték meg az előttük álló nagy feladatokat, a tavaszi munkára való fokozottabb felkészülést. A pártkongresszus tiszteletére szerelők és traktoristák nemes versenyre keltek egymással, a tervek teljesítéseért. Csatlakoztak a szerencsi gépállomás dolgozóinak felhívásához. A DISZ-fiatalok vállalták, hogy határidő előtt 8 darab tárcsát javítanak ki. Zsiros János vállalta, hogy a pártkongresszus tiszteletére, az összes boronát kijavítja brigádjával. Weller János sztahánovista traktoros azt vállalta, hogy ebben az évben 3000 holdon végez talajmunkát, ezen belül tavaszi kampánytervét 140 százalékra teljesíti. Pankucsi Lajos erőgépjavító brigádja elhatározta, hogy az erőgépeket február 25 helyett, február 15-re kijavítják.

A taktaharkányi gépállomás dolgozói valóra váltják ígéretüket, vállalásaikat, mert olyan kiváló traktoristák vannak a gépállomáson mint Weller János, Balla János, Horváth József, Kovács István, Kecskés Lajos és a többiek.

Javul a bányászlakta területek filmellátása

Az Országos Moziüzemi Igazgatóság és az illetékes megyei moziválalatok megkezdték a bányászlakta területeken a filmellátás hibáinak felszámolását. Elsősorban a műsorbeosztást vizsgálták meg. Ennek eredményeként a legutóbbi két hónapban már új filmeket is vetítettek a bányászközségek filmszínházai, még pedig egy-két héttel a filmek megjelenése után. Rendbehozták a bányászközségek keskenymozijainak műszaki berendezését is, s eddig 28 moziban javították meg a gépeket.

Bővítik a kiskörzeti mozik hálózatát. Ennek segítségével máris több olyan községben vetítenek rendszeresen, amelyekben eddig nem volt mozielőadás. A helyi tanácsok is segítenek a megyei moziválalatoknak. Vándormozikat indítanak útnak azokba a községekbe, ahol nincs villany.

Megjavult a vájáriskolák filmellátása is. Növelik a filmvetítések számát a bányász kultúrotthonokban, a megyei moziválalatok közönségankétot rendeznek ahol a bányászok elmondják kívánságaikat.

LILLAFÜREDI BARLANGOK

A Természetvédelmi Tanács néhány hónapja adta át a lillafüredi Anna és István barlangokat a Magyar Hidrológiai Társaság Miskolci Csoportja Zsombolykutató Munkabizottságának.

Az említett barlangok erősen elhanyagolt állapotban voltak, villanyvezetékük tönkrement és a cseppkőállományuk sok helyen sérülést szenvedett. A munkabizottság a barlangokat kitisztította, villanyt vezetett be, barlangvezetőről gondoskodott és a nagyközönség részére újból megnyitotta.

Minthogy a két nagyszerű lillafüredi barlang érdemes figyelemre, a két barlangot röviden a következőkben ismertetjük.

Az Anna-barlang a lillafüredi Palotaszálló függőkertje alatt nyúlik el. Uj bejárata a Szinva-vízesés tövében nyílik a függőkertek alatt. A barlang teljes hossza kb. 500 méter, melynek egyrészét lezárták a karsztvízkutatások miatt. A barlangban négy forrás van, amelyből az Anna I. és II-t bekapcsolják Nagymiskolc ivóvízellátásába.

Az Anna-barlang azon kevés üregek közé tartozik, amely nem a szilárd mészkőbe, a víz kilúgozása és kimosása következtében keletkezett, hanem a mésztufa egyenetlen növekedése folytán jött létre. Eszerint falait nem meztelen mészkő hanem mésztufa alkotja, amely mohára és kelvirágra emlékeztető képződményeinél fogva a barlangnak egészen különös, szokatlan jelleget és szépséget kölcsönöz.

A Szinva és Garadna patakok találkozásánál nagymennyiségű mésztufa rakódott le, melyről helyenként a patak vize magasról bukik alá. A leeső víz jelentékeny része elpárolog, a víz szénsavtartalma elillan, a vízben feloldódott mész pedig ilyen helyen mésztufa alakban az oldalról lecsapódik. Ez a magyarázata annak a hatalmas mésztufa lerakódásnak, amely a lillafüredi völgy alját kitölti s amelynek vége Hámor községben a Szinva és a Garadna egybefolyása alatt a vadregényes partot alkotja. Ez a tufalerakodás ősi idő óta tart s mivel a vízesések helye állandóan változott, a mésztufa lerakódás pedig nem volt mindenütt egyenletes, házagok, vagyis üregek keletkeztek, amelyeket vékony hasadékok kötnek össze. Igy keletkezett az a gyönyörű barlang, amely a régi kincstári vendéglő mellett nyílott. Ezen a helyen régebben, Fazola Henrik idejében kis vashámor állott, s hogy a mésztufából kifolyó vizet jobban kihasználhassák, 1833-ban a víz folyásának irányában egy 94 méteres altárót hajtottak a mésztufás hegyoldalba. Ekkor akadt elsőnek Straka András bányász azokra az összefüggő kisebb-nagyobb üregekre, amelyeket akkoriban a patak áthidalásával és más irányba terelésével hozzáférhetővé tettek.

Később a barlangot elhanyagolták, az áthidalás elkorhadt s mivel a barlangba most már nem lehetett bemenni, feledésbe ment. 1912-ben Kadic Ottokár felmérte és ismertette.

A lillafüredi építkezésekkel kapcsolatban, 1927-ben a barlangot tovább feltárták, rendezték, villanyvilágítással látták el és Anna-barlang néven az idegenforgalom szolgálatába állították.

A barlangnak nevezetesebb részei: Hall, Északi fény barlang, Kőszív, Szomorú fűz, Orgona, Pokol, Elvarázsolt kastély stb., ahol egymás mellett a legkülönbözőbb mésztufaképződményeket találjuk. Egyik helyen egy hatalmas fa teljes gyökérzete, másik helyen karfiolraktár, majd buja növésű dzsungellevél lenyomatokat találunk. Katakombaszerű folyosókon, tekervényes utakon nézhetjük meg a természet csodáját. Bejárása félórát igényel.

István-barlang Lillafüreden, a Kálvária-szikla alatt kezdődik. A Bükk-hegység legnagyobb és legszebb barlangja.

Az István-barlang triászkorú mészkőben képződött a víz vegyi s fizikai tulajdonságának hatására. Vegyileg a víz a hajszálrepedésekben szivárogva oldotta a mészkövet, fizikailag pedig a mészkőnél keményebb kőzettel (kvarc, kalcit) csiszolta, tágította a járatokat.

Felfedezését egy kutyának köszönhetjük, amely a hegyoldalban nyíló természetes bejáraton (zsombolyon) keresztül esett be és napokig tartó ugatással magára vonta az úton járó vasgyári és bányász dolgozók figyelmét. Két vállalkozószellemű fiatalember, a hang után menve, a hegyoldalban megtalálta a természetes bejáratot és kötélen leereszkedve, kihozták a kutyát. Akkor látták, hogy nem egyszerű zsombolyról van szó, hanem elágazó barlangot fedeztek fel. Néhány év múlva, 1913-ban Kadic Ottokár a barlangot felmérte és Kutya-barlang néven ismertette. 1927-ben kezdték meg a barlang rendszeres feltárását. Két bányász kutatóárkot ásott a barlangot kitöltő agyagba. Itt akadtak rá azután az eddig ismeretlen cseppköves termekre.

A barlang teljes hossza 300 méter, átlagos hőmérséklete 10 fok C. A közönség részére megnyitott részekben a legmagasabb rész a bejárattól számítva 14 méterre van. A barlangban hat nagy termet találunk, melyekben a legnagyobb mennyezetmagasság 28 méter. A barlang tulajdonképpen 7 részre van felosztva.

1. 52 méteres altáró, az első nagy teremmel,
2. az első nagy teremből nyíló alsószinti vizes folyosó,
3. a „Tordai hasadék" 75 lépcsőfokkal,
4. a „Tordai hasadék" végén lévő feltárás alatt álló felsőszinti járat,
5. a cseppköves termek a színházteremig,
6. a színházteremből nyíló, feltárás alatt álló új járat,
7. bányajárat, végén a nagy teremmel.

Az István barlang nevezetesebb részei. Első nagy terem az eróziós fülkével, felette a „Mammuth felső fogsora" nevezetű képződmény, Tordai hasadék (orgonasípok, anyósnyelv, megfagyott patak.) Második nagyterem: sztalaktit függöny, mesefigurák, megfagyott óriás vizesés, kínai pagoda, bástya.

Harmadik terem: oszlopok terme, fiatalító tó, éléskamra. Színházterem: színpad, díszletek, díszpáholy, karmester. Bányatáró: nagyterem, feltárás alatt álló zsomboly. A barlang megtekintésére félóra elegendő.

Ipari tanulóink fiatal munkásaink vasárnaponként számosan keresik fel szabadidejükben a lillafüredi barlangokat. Gazdag élményt, jó szórakozást nyujt egy-egy barlanglátogató kirándulás...